

ELVÉGEZTETETT

„Miután Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: ‘Elvégeztetett’! És fejét lehajtva kilehelte lelkét.” (Jn. 19, 30)

Leplezhetetlen megérintettségünk elválaszthatatlanul kapcsolódik össze a kereszten szenvedő Jézus utolsó szavával: *elvégeztetett*. Amikor az élet és halál arcába mered tekintetünk, akkor fokozottan érintenek bennünket létezésünk nagy kérdései, nemegyszer kérdőjeleket hagyva válasz helyett: a bizonytalanság, a kétségbeesés, a kételkedés, a keserűség kérdőjeleit. Hétköznapiaink természetes részévé vált már régóta a nem természetes, és amikor rádöbbenünk erre, amikor a pusztulást és halált látjuk ott, ahol az életet kellene látnunk, amikor az istentelenséggel szembesülünk az Istennel találkozás helyett, akkor óhatatlanul is mintha Buber híres szavai kísérteneink körülöttünk, aki Isten-fogyatkozásról beszél, és amit a napfogyatkozás analógiájaként olyan korszak jelölésére használ, amikor az Úr elfordítja orcáját övéitől. Persze vitatható és meglehetősen szubjektív mindennapjaink ilyen irányú megítélése. Akár egyetértünk, akár nem, az élő Istent szeretőknek azonban mindenkor tiszteletben kell tartaniuk Uruk tettét és a csöndet, ha arról van szó, nem tölthetik be saját beszédük üres fecsegésével.

Válságos időket élünk ma az egyházban, de krízis van a kulturális és társadalmi életben is. Nem tehetünk úgy, mintha mi sem történne, hanem tisztességre törekedve kell keresztyén hagyományunk nagy szavainak elértéktelenedésével és megüresedésével szembenéznünk, és el kell kerülnünk a sokszor kényelmes és csalóka megoldásokat. A huszadik század egyik nagy tanítója és mártírja, Bonhoeffer a múlt század negyvenes éveiben a következőket írta: „Megbékélés és megváltás, újjászületés és Szentlélek, Krisztusban való élet és Krisztus követése, hogy mindez mit jelent, az olyan nehéz és távoli, hogy többé alig merünk beszélni róla.” Nos lehet, hogy mi már bátrabban beszélünk minderről, de hogy a formán túl az egyház lényegében mi változott, azt megint csak az egyéni megítélésre bízom.

Mindeközben pedig szól hozzánk az évezredek kitöltő üzenet: *elvégeztetett*. Jézus utolsó szava a kereszten. Életének és halálának összefüggései, a mi sorsunkkal való összefonódása Krisztus életét, halálát és feltámadását mindig jelenidejűvé teszi számunkra. Míg más események könnyedén a feledés homályába merülnek, addig az ő jelenléte egyidejű lesz a mi időnkkel a hit megfoghatatlan és titokzatos csodájaként. Olyan személyes és bensőséges kapcsolatunk lehet vele, ami elsősorban nem a társadalmunk elvárásaira vagy az egyház tanításaira épül, hanem arra a hitre, amit Istentől

kaptunk, amin keresztül láthatjuk és hallhatjuk, bízhatunk benne és követhetjük őt. Ebben a bizonyosságban, hitben és örömben kell osztoznunk egymással. Isten Igéje most egyetlen egy szóban szól hozzánk úgy is, mint az ő gyülekezetéhez, és személyesen is egyen-egyenként.

Elvégeztetett - ebbe az egyetlen szóba sűrűsödik bele egész emberi történelmünk: Isten terve, ígérete és célja. A mi múltunk, jelenünk és jövőnk. Jézus ajkáról a múltban hangzott el ez a szó ott a kereszten, de ez a múlt sohasem zárult le, ellenkezőleg, megnyitotta számunkra a végtelenség kapuját, az örökélet távlatait. János evangéliumának páratlan egyedisége ebben a leírásban is kidomborodik. János nem másról, mint arról a személyes és egyedi kapcsolatról beszél, amivel Isten mindannyiunkat megajándékozott. János ugyanerről tett bizonyosságot, és ez jól érzékelhető már az evangélium elején is, amikor ezt mondja: „Láttuk az ő dicsőségét.” Bizony valami óriási többlettel kell rendelkezünk, hogy Jézus utolsó szavát dicsőségesnek ítéljük meg.

Elvégeztetett - nem kevesen lehettek a Jézust körülvevők közül olyanok, akik valami egészen mást vártak tőle. Biztosan szerették Jézust, de még a közelében sem jártak az ő földi küldetésének lényegéhez. Nos, számukra ez a kijelentés a véget, reményeik szertefoszlását jelentette Jézussal kapcsolatban. Feltehetően úgy érezték, hogy ott a kereszten bukott meg Isten csodálatos uralma, ami őket igazán boldoggá tehetne volna.

Elvégeztetett - na végre, mondhatták egy kis szusszanást nyerve Jézus ellenségei: a főpapok és a farizeusok. Még majdnem ők buktak bele ennek a megszállottnak a mindig kiszámíthatatlan ténykedéseibe, amivel oly ügyesen gyűjtötte maga köré a népet, hogy a félnivalójuk bizony egyre csak nőtt. Na, de ennek vége! Most már senki sem fog talányos példázatokkal kellemetlen szituációkat teremteni.

Elvégeztetett - a mi számunkra is, és annak a harmadik csoportnak is a Jézust körülvevő sokaságban ez valami egészen mást jelentett. Ennek a megértésnek azonban feltétele, hogy valami fogalma legyen az embernek Isten csodálatos szabadításáról.

Elvégeztetett - Jézus szavával is megpecsételi, megerősíti, hogy mindaz, amit az Atya rábízott, elérte célját, és teljességre jutott. Elérte a végső, legtekélyesebb formáját.

Ki az, aki ne szeretné látni, hogy az élete célba ér-e majd? Céljaihoz ér-e mindaz, amiért most itt annyit küzdünk, tanulunk, fáradozunk? De célba érünk-e majd nemcsak a hivatásban, hanem a családban is? Milyen boldogok lehetnénk, felszabadultak, ha bizonyosak lehetnénk efelől! Sajnos azonban az élet legtöbbször az ellenkezőjéről győz meg bennünket. Világunk a meglepetések és bizonytalanságok világa. Egyik napról a másikra kell szembesülnünk azzal, hogy mi sokkal halandóbbak és törékenyebbek vagyunk, mint ahogyan azt valaha is gondoltuk. Súlyos betegségek, egy baleset bizony pillanatok alatt megváltoztathatja életünket. Tudunkon, akaraton kívül egyik napról a másikra válhatunk a politika áldozatává, céltalanná vagy otthontalanná. Az ilyen és ehhez hasonló megtapasztalások nagyon mélyen érintik a lelkünket, akár közvetve vagy közvetlenül éljük ezt át. Megriasztanak, félelmet, indulatokat keltenek bennünk. Megráznak és elbizonytalanítanak. Maradandó sebeket és torzulásokat okoznak. Közben feltesszük egzisztenciánk egyik legjelentősebb kérdését: Vajon ebben az életben célt érhet-e a mi életünk? Van-e értelme a hitnek, a küzdelemnek, a harcnak? Életünk pillanatok alatt hullhat darabjaira, és mi megdöbbenve állunk létünk roncsai között. Kétségbeesve gondolunk halálunkra, arra a végre, amit sohasem feledhetünk, és lemondóan, sztoikus beletörődéssel adjuk át magunkat

a sorsszerűségnek, a végzetnek. Ebben a tőlünk egyáltalán nem idegen élethelyzetben kell megszólítania Isten igéjének, csodálatos üzenetének. Felfoghatatlan, hogy minden ármánykodásunk ellenére a mai napig szól hozzánk, és csodálatos, mert minden értelmet meghaladóan vesz új irányt a Mindenható Isten tökéletes tervében, a mi megváltásunkban, Jézus Krisztusban. Általa érkezik célba Isten terve és ígérete. Ez az a terv, ami a teremtéssel kezdődik, megtelve Izrael feszült várakozásával a szabadítót illetően, és Jézus születésével folytatódik, amiben benne van az ő dicsőséges szabadítása, szenvedése, megaláztatása és harmadnapon való feltámadása is. Jézus pontosan látta, hogy kereszttáldozatával ért minden a céljához. Pontosan ott, ahol az emberek azt látják, hogy ez minden lehet, csak cél nem. Ott a kereszten, ami a mai napig sokak számára bolondság. Ott, ahol a világ bölcsessége válik balgasággá. És „ahol Isten bolondsága bölcsőbb az emberek bölcsességénél, és Isten erőtlensége erősebb lesz az emberek erejénél.” Éppen a kereszten teljesedik be Isten akarata: egyikünk élete se legyen hiábavaló és céltalan. „Az úr akarata volt, hogy betegség törje össze, de ha fel is áldozta magát jóvátételül, mégis meglátja utódait, sokáig él.” Nincs semmi tévedés. Az a legfélelmetesebb, hogy minden így van a helyén. Így lett tökéletes a mű. Ezt hirdeti számunkra Krisztus keresztye. Mit jelent ez ránk nézve? Nem mást, minthogy befejezetlenné és céltalanná lett életünket Isten vette magára.

Lehet, hogy sorsunk nem mondható nagyszerűnek. Lehet, hogy életünk gyakran nagyon is összekuszálódik. Lehet, hogy sokszor érezzük hiábavalónak és töredékesnek létezésünket. Ha azonban hitünkön keresztül meglátjuk Krisztust olyannak, amilyen volt és lesz, ha felismerjük a testet öltött igét, aki a mi üdvöztetőnké lett, aki szeretetből eljött közénk, hogy megkeresse, ami elveszett, szenvedjen és meghaljon bűneink miatt, akkor nincs igazán mitől félnünk. Akkor Őbenne mindannyiunk élete a legnagyobb célhoz érhet. Igazán megvalósulhat, beteljesedhet, megtalálhatja végső értelmét! Otthonra találhat Istennél.

Elvégeztetett - valószínűleg a zsidók imájának egy részletét mondhatta Jézus halála előtt. Van ennek az imádságnak egy ilyen mondata: Így végezte vala a mindenség teremtetését, így ért véget az! Jézus az esti imát mondhatta, hiszen a templomban akkor székelt és ezek azokban a pillanatokban vágták le a páskabarányt és mondták el az esti imát, aminek befejező része így hangzik: Befejeződött a teremtetés: Elvégeztetett. Ebben a pillanatban a világ, ez a szézületesen nagy mindenség, benne földünk, az ember, Jézusban elérkezett oda, hogy beteljesedjen, elérje célját.

Elvégeztetett - így szól ma is hozzánk Isten örökkévaló igéje az ő dicsőségére.